

KILPAILUMANIPULAATION TORJUNTAOHJELMA

Suomen Yleisurheilu

Sisällys

1. KILPAILUMANIPULAATIO SUOMEN URHEILULIITON SÄÄNNÖISSÄ	1
1.1 Toimintasäännöt	1
1.2 Kurinpitosäännöt	2
1.3 Urheilija- ja työsopimukset	2
2. KILPAILUMANIPULAATION TORJUNTAOHJELMAN PERIAATTEET, TAVOITTEET JA TOIMENPITEET	3
2.1 Kilpailumanipulaation torjuntaohjelman periaatteet	3
2.2 Tavoitteet	3
2.3 Toimenpiteet	3
2.3.1 Toimenpiteet kohderyhmittäin ja vastuutoimijoittain	4
3. TILANNEKUVA	4
4. TOIMINTAOHJEET	5
5. KURINPITO	5
6. VIESTINTÄ	6
7. MITTARIT JA SEURANTA	6

1. KILPAILUMANIPULAATIO SUOMEN URHEILULIITON SÄÄNNÖISSÄ

1.1 Toimintasäännöt

Suomen Urheiluliiton toimintasäännöissä sitoudutaan kilpailumanipulaation ehkäisevään toimintaan seuraavissa pykälissä

4.2. Sitoutuminen WA:n ja EA:n sääntöihin ja erityismääräyksiin

Suomen Urheiluliitto tunnustaa, hyväksyy, soveltaa, ottaa huomioon ja sitoutuu noudattamaan WA:n ja EA:n kulloinkin voimassa olevia perussääntöjä, kilpailusääntöjä ja erityismääräyksiä.

5.1. Sitoutuminen urheilun yhteisiin vakavien rikkomusten käsittelyyn

Liitto ja sen jäsenet sitoutuvat liikunnan ja urheilun yhteisiin vakavaa epäasiallista käyttäytymistä ja vakavia eettisiä rikkomuksia koskeviin kurinpitomääräyksiin ja urheiluyhteisön yhteisen eettisten rikkomusten kurinpitolautakunnan toimivaltaan ja sääntöihin sekä sen päätöksiin. Liiton jäsenet sitouttavat omat jäsenensä ja toiminnassaan mukana olevat henkilöt ja yhteisöt edellä mainittuihin kurinpitomääräyksiin ja kurinpitolautakunnan toimivaltaan, sääntöihin ja päätöksiin.

5.2. Sitoutuminen urheilun oikeusturvalautakunnan toimivaltaan

Liitto ja sen jäsenet sekä jäsenten jäsenet sitoutuvat urheilun oikeusturvalautakunnan toimivaltaan. Liiton ja sen jäsenten tekemistä päätöksistä voi valittaa urheilun oikeusturvalautakuntaan, mikäli tehty päätös kuuluu lautakunnan toimivaltaan.

5.4. Sitoutuminen kilpailumanipulaation ehkäisemiseen

Kilpailutapahtumien ja tulosten manipulointi liitto, sen jäsenet ja jäsenten jäsenet sitoutuvat kaikkiin keinoin ehkäisemään kilpailutulosten tai -tapahtumien manipulointia. Liiton ja sen jäsenten toimintaan osallistuvat henkilöt, jotka ovat velvollisia noudattamaan näitä sääntöjä seurajäsenyytensä tai muiden järjestelyiden kautta, eivät saa itse tai edustajansa kautta lyödä vetoa tai muilla tavoin osallistua tai vaikuttaa vedonlyöntiin oman kilpailunsa kilpailutapahtumista.

1.2 Kurinpitosäännöt

Suomen urheiluliiton kurinpitosäännöissä ([SUL kurinpitosäännöt yleisurheilu.fi](https://www.sul.fi/kurinpitosäännöt)) sitoudutaan eettisiin periaatteisiin pykälän neljä seuraavissa kohdissa

Liiton jäsenseurat, toimijat ja muut pykälässä yksi mainitut henkilöt ovat velvollisia kaikessa toiminnassaan noudattamaan liiton ja kansainvälisen yleisurheiluliiton (jäljempänä WA) antamia sääntöjä tai määräyksiä, eettiset periaatteet mukaan lukien. Sama koskee yleisiä eettisiä arvoja, reilun pelin periaatteita, hyvää urheiluhenkeä, kansallisia ja kansainvälisiä antidopingsääntöjä sekä Suomen lakia.

Kurinpitosääntöjen nojalla voidaan rangaista sitä, joka 4. d) lyö vetoa omasta kilpailutapahtumastaan, 5. e) urheilee, yrittää urheilla tai ehdottaa urheilemista ennakolta sovittuun lopputulokseen pyrkien tai muulla tavoin manipuloi tai pyrkii manipuloimaan kilpailutapahtumia tai laiminlyö tällaista toimintaa koskevan tiedonantovelvollisuuden liitolle tai seuralle.

1.3 Urheilija- ja työsopimukset

Urheilijasopimukseen on kirjattu kilpailumanipulaation torjuntaa koskeva ohjeistus. Ohjeistuksen mukaan sopimusosapuolet sitoutuvat olemaan osallistumatta urheilukilpailujen manipulaatioon ja mikäli sellaista havaitsevat, joko itselle ehdotettuna tai muutoin, osapuolet sitoutuvat ilmoittamaan siitä välittömästi SUEK:lle. Osapuolet eivät osallistu tai vaikuta millään tavoin vedonlyöntiin, joka koskee urheilijan kilpailua tai kilpailua, johon urheilija pystyy vaikuttamaan. Osapuolet eivät missään olosuhteissa saa osallistua tai vaikuttaa vedonlyöntiin kilpailutapahtumassa, johon heidät on akkreditoitu.

Työtekijöiden työsopimuksissa sitoudutaan tutustumaan Suomen Urheiluliitto ry:n sääntöihin ja noudattamaan toiminnassaan näitä sääntöjä sekä säännöissä mainittuja kurinpitomenettelyjä.

2. KILPAILUMANIPULAATION TORJUNTAOHJELMAN PERIAATTEET, TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

2.1 Kilpailumanipulaation torjuntaohjelman periaatteet

Kilpailumanipulaatio on vilpillistä vaikuttamista kilpailun kulkuun tai sen lopputulokseen. Urheilutoiminnan eettinen lähtökohta on, että kilpailijat, joukkueet ja seurat pyrkivät kilpailutilanteessa aina parhaaseen mahdolliseen lopputulokseen.

Yleisurheilussa kilpailumanipulaatiota ovat muun muassa kilpailun lopputulokseen vaikuttaminen omaa tasoa heikommalla suorituksella, sääntöjenvastaiset varusteet (kengät, muut suoritusvälineet) ja suoritusmittausten sääntöjen vastainen toiminta.

Suomen Yleisurheilun kilpailumanipulaation torjuntaohjelma perustuu siihen, ettei Suomen Yleisurheilu hyväksy kilpailumanipulaatiota missään muodossa.

Kilpailumanipulaation torjunnan päävastuu Suomessa on Suomen urheilun eettisellä keskuksella SUEK:lla. Suomen Yleisurheilun päätavoitteena on tiiviissä yhteistyössä SUEK:n ja muiden urheilun toimijoiden ja sidosryhmien kanssa vaalia rehellistä urheilua ja taata kaikille oikeus reiluun ja tasavertaiseen liikuntaan ja urheiluun.

2.2 Tavoitteet

Kilpailumanipulaation torjuntaohjelman tavoitteena on

- edistää lajin vastuullisuutta ja toteuttaa urheilun eettisiä arvoja
- estää urheilukilpailujen manipuloinnit
- lisätä tietoisuutta aiheesta, jotta asian tunnistaminen ja ymmärtäminen edesauttavat asiaan puuttumista
- kouluttaa ja viestiä lajissa mukanaoleville kilpailumanipulaatiosta
- toteuttaa yhteistyötä urheilujärjestöjen, vedonlyöntioperaattorien ja kilpailujen järjestäjien kanssa

2.3 Toimenpiteet

Kilpailumanipulaation torjuntaohjelman toimenpiteinä on

- päivittää säännöllisesti Urheiluliiton toimintasääntöihin kilpailumanipulaation torjunnassa tarvittavia sääntöjä
- kouluttaa yleisurheilutoiminnassa olevia toimijoita kannustamalla heitä suorittamaan SUEK:n Reilusti paras -verkkokoulutusohjelman <https://puhtaastiparas.fi/fi> ja kouluttamalla heitä SUEK:n toteuttamien koulutuksien kautta
- jakaa aktiivisesti tietoutta kaikessa urheilija-, ohjaaja-, valmentaja-, kilpailujen järjestäjä-, henkilöstö-, luottamus-, seuratoimija- ja muussa koulutustoiminnassaan
- lisäämällä kilpailumanipulaatioasiat osaksi valmentaja- ja toimitsijakoulutusta
- toteuttaa yhteistyötä urheilujärjestöjen, vedonlyöntioperaattorien ja kilpailujen järjestäjien kanssa osallistumalla yhteisiin tilannetta käsitteleviin tilaisuuksiin

2.3.1 Toimenpiteet kohderyhmittäin ja vastuutoimijoittain

2.3.1.1 Urheilijat

Toteutetaan koulutusta liiton ja SUEK:n toimesta. Koulutus toteutetaan sopimusurheilijoille järjestetyissä yhteisissä tilaisuuksissa 1–2 kertaa/vuodessa huippu-urheilusta vastaavan henkilön johdolla. Jaetaan urheilijoille tietoa SUEK:n materiaaleista ja sen hyödyntämisestä liiton toteuttamilla valmennusleireillä. Kannustetaan urheilijoita suorittamaan SUEK:n kilpailumanipulaation torjuntaa koskeva Reilusti paras -verkkokoulutus. Urheilijasopimukseen on kirjattu kilpailumanipulaation torjuntaa koskeva ohjeistus.

Vastuuhenkilönä urheilutoimenjohtaja, huippu-urheilujohtaja ja General Manager.

2.3.1.2 Valmentajat

Toteutetaan koulutusta liiton ja SUEK:n toimesta. Jaetaan valmentajille tietoa SUEK:n materiaaleista ja sen hyödyntämisestä. Valmentajakoulutuksessa suoritetaan SUEK:n kilpailumanipulaation torjuntaa koskeva Reilusti paras -verkkokoulutus. Valmentajasopimukseen on kirjattu kilpailumanipulaation torjuntaa koskeva ohjeistus.

Vastuuhenkilönä urheilutoimenjohtaja.

2.3.3.3 Muut kohderyhmät (toimitsijat, seuratoimijat, henkilökunta, luottamushenkilöt)

Koulutetaan ja tiedotetaan urheiluseuroja kilpailumanipulaation torjumisesta. Tähtiseura-auditoinista varmistetaan, että seurat ovat tietoisia asiasta. SM-kilpailuja järjestävien seurojen koulutukseen sisällytetään informaatiota ja koulutusta kilpailumanipulaation torjunnasta sekä edellytetään, että kilpailun vastaava on suorittanut SUEK:n Reilusti paras-verkkokoulutuksen.

Henkilökunnalle ja luottamushenkilöille suositellaan Reilusti paras -verkkokoulutuksen suorittamista. Kilpailupäällikkö osallistuu liiton yhdyshenkilönä SUEK:n järjestämiin yhteistyötilaisuuksiin ja vahvistaa liiton osallistujat kilpailumanipulaation torjuntaohjelman kouluttajakoulutuksiin. Kilpailupäällikkö ja hallinto- ja vastuullisuuspäällikkö raportoivat SUEK:lle liiton koulutukset ja seuraa koulutusvelvoitteiden toteutumista liitossa.

Vastuuhenkilöinä toimitusjohtaja, urheilutoimenjohtaja, kilpailupäällikkö ja hallinto- ja vastuullisuuspäällikkö.

Urheiluliiton kilpailumanipulaation torjuntaohjelmassa linjatut toimenpiteet ovat osa liiton vuosittaista toimintasuunnitelmaa. Kilpailumanipulaation torjuntaohjelma on osa Suomen Urheiluliiton vastuullisuusohjelmaa.

3. TILANNEKUVA

Kansallisen tilannekuvan (2021) mukaan yleisurheilua koskeva kilpailumanipulaation riski on matala. Lajissa ei ole tullut ilmi kilpailumanipulaatiotapauksia ja vedonlyönnin määrät niin kansallisesti kuin kansainvälisesti ovat pienempiä kuin muissa suuremmissa lajeissa Suomessa ja muualla

maailmassa. Riskiä ei voida kokonaan sulkea pois, koska laji on vedonlyönnin kohteena. Riskiä maldattaa se, että seuroissa ei ole merkittäviä ulkomaalaisia omistuksia tai epämääräisiä sponsoritahoja. Yleisurheilun kilpailumanipulaation torjuntaohjelman tavoitteena on, että suunnitelmallisilla ja tehokkailla toimenpiteillä pystytään säilyttämään riski mahdollisimman pienenä.

4. TOIMINTAOHJEET

Kilpailumanipulaation viestinnässä keskeistä on, että asia on esillä, jotta se tunnustetaan ja ymmärretään.

Sisäiset toimintaohjeet kilpailumanipulaatiotapauksissa

- Tieto tapauksesta tulee lajiliiton tietoon. Liiton internetsivuilla on ohjeet mahdollisten kilpailumanipulaatioepäilyjen raportoimiseksi. SUEK:n ILMOpalveluun <https://ilmo.suek.fi/> voi tehdä ilmoituksen urheilijan tai muun toimijan epäilyttävästä toiminnasta nimettömästi tai nimellisenä. Yhteydenotot suunnataan SUEK:lle tai liiton kilpailumanipulaation yhteyshenkilölle, hallinto- ja vastuullisuuspäällikölle, jonka yhteystiedot löytyvät internetsivuilta.
- Tapauksen alustava käsittely liiton sisällä ja päätös jatkotoimista.
- Ilmoitetaan asiasta SUEK:n tutkintapäällikölle. Tapauksesta ja yhteistyöstä käydään yhteinen keskustelu sopien tiedottamisesta, rooleista ja vastuista.
- Tarvittaessa SUEK vie asian käsittelyn kansallisen yhteistoimintaryhmän käsiteltäväksi. Yhteistyöryhmässä on mukana muun muassa poliisin edustaja.
- Poliisi päättää mahdollisista rikostutkinnallisista toimenpiteistä ja lajin kurinpito kilpailullisista seuraamuksista.
- Mikäli tapaus ei johda rikostutkinnallisiin toimenpiteisiin, liitto voi pyytää SUEK:n apua niiden asioiden selvittämisessä, jotka eivät täytä rikoksen tunnusmerkistöä. Selvitys tehdään yhdessä liiton kanssa.
- Selvityksen päätyttyä liiton tulee harkita asian viemistä omaan kurinpitokäsittelyyn tai päättää asian käsittely.
- Tarvittaessa asianomaisia tulee tiedottaa asian käsittelyn päättämisestä tai sen lopputuloksesta. Tiedotusvastuu on tutkintaa johtaneella taholla.

5. KURINPITO

Kilpailun lopputulosta ja kilpailutapahtumaa koskevat manipulaatiot ja niiden yritykset ovat rangaistavia tekoja. Havaitsemastaan kilpailumanipuloinnista tai sen epäilystä on velvollisuus ilmoittaa. Tiedonantovelvollisuuden laiminlyönnistä voidaan rangaista.

Urheiluliitto tekee yhteistyötä SUEK:n kanssa kilpailumanipulaatiotapauksissa. Liitto valvoo ja raportoi SUEK:ille tiedoista, jotka viittaavat kilpailumanipulaatioon. Kansainvälisesti Suomen Urheiluliitto tekee yhteistyötä Kansainvälisen yleisurheiluliiton WA:n kanssa. WA:n rinnalla kilpailumanipulaatiota informoi ja valvoo Athletics Integrity Unit (AIU). WA vastaa kansainvälisten kilpailujen manipulaatioepäilysten tutkimisesta. WA:n kilpailumanipulaatiota koskevat säännöt löytyvät AIU:n sivuilta <https://www.athleticsintegrity.org/downloads/pdfs/know-the-rules/en/D4.2-Manipulation-of-Sports-Competitions-Rules.pdf>

Kilpailumanipulaatiosta voidaan urheilijalle, valmentajille, tuomareille, joukkueenjohtajille, toimitsijoille, luottamushenkilöille ja muille vastaavassa asemassa oleville luonnollisille henkilöille voidaan kohdistaa liittovaltuuston hyväksymiä liiton kurinpitösääntöjen mukaisia rangaistuksia.

Näiden sääntöjen perusteella voidaan määrätä seuraavat rangaistukset:

1. Huomautus
2. Varoitus
3. Väliaikainen tai määräaikainen kilpailu- ja toimitsijakielto

Kielto on voimassa kaikissa liiton, alueen, piirin sekä seuran kilpailuissa, harjoituksissa sekä muussa yleisurheiluun liittyvissä toimissa liitto-, alue-, piiri- ja seuratasoilla.

Kurinpitolautakunnan päätöksistä voidaan valittaa SUL:n sovittelulautakuntaan ja sieltä edelleen Urheilun oikeusturvalautakuntaan.

6. VIESTINTÄ

Kilpailumanipulaation käsittelyyn on SUL:ssa kriisiviestintäohjeisto, joka opastaa kriisin tunnistamiseen ja nopeaan sisäiseen tiedottamisen oikeita kanavia käyttäen. Kriisiviestintätilanteissa tiedotustoimintaa johtaa liiton toimitusjohtaja ja kaikki sisäiset ja ulkoiset tiedotustoimenpiteet keskitetään SUL:n viestintäyksikölle, jonka toiminnasta vastaa SUL:n viestintäpäällikkö. SUL:n virallisia kommentteja tapauksista antavat vain SUL:n puheenjohtaja ja toimitusjohtaja.

Tapaukseen liittyvässä kriisiviestinnässä SUL:n ohjeisto painottaa asioiden ehdottoman luottamuksellista käsittelyä ja hyvin organisoitua sisäistä tiedottamista ennen asian julkista

tiedottamista. Julkinen tiedottaminen koordinoidaan yhdessä SUEK:n kanssa ehdottoman avoimesti ja niin nopeasti kuin asian perusteellinen julkinen käsittely on mahdollista. Tapaukset käsitellään ja toteutetaan yhteistyössä SUEK:n kanssa.

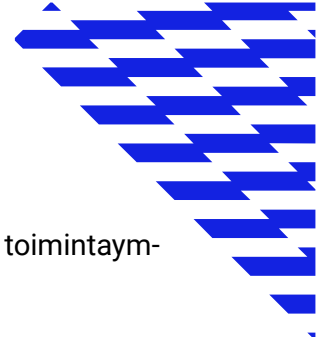
SUL:n kriisiviestintäohjeisto perustuu Olympiakomitean lajiliitoille antamiin kriisiviestinnän suosituksiin ja Olympiakomitean kriisiviestintäohjeistoon. Urheiluliiton sivuilla on tietoa aiheesta, linkki ILMOon <https://ilmo.suek.fi/> sekä Reilusti paras - verkkokoulutukseen <https://suek.fi/koulutus2/koulutusmateriaalit/reilusti-paras-verkkokoulu-tus/>.

7. MITTARIT JA SEURANTA

Kilpailumanipulaation torjuntaohjelman mittarit

- Kilpailumanipulaatiotapausten määrä
- Reilusti paras -koulutuksen suoritusmäärä yleisurheilussa

Vastuullisuusohjelman toteutumista seurataan vuosittain osana liiton toimintakertomusta sekä toiminnan suunnittelun ja arvioinnin vuosikelloa. Seuranta perustuu ohjelmakohtaisiin mittareihin, säännöllisiin kyselyihin, koulutus- ja lisenssirekistereihin sekä muihin käytössä oleviin raportointijärjestelmiin.

Vastuullisuusohjelmat ovat jatkuvia kehittämissuunnitelmia, joita päivitetään tarvittaessa toimintaympäristön muutosten, arviointitulosten ja urheiluyhteisön linjausten mukaisesti.

Liiton vastuullisuustyö koostuu viidestä vastuullisuusohjelmasta, joiden toteutumista tarkastellaan vuosittain sekä erillisinä kokonaisuuksina että osana liiton strategian toimeenpanoa. Tarvittaessa tavoitteita, toimenpiteitä ja mittareita tarkennetaan.